

zasledili, „kje je kaj kruha.“ Zbirljivi pri tem niso bili, služili so vsakemu brez ozira na vero in narodnost in se dali prikleniti k vsakim jaslim, kjer je bilo kaj krme, ter so lajali na povelje nad vsakem in mu kazali zobé, ne prašaje po vzroku zapovedi. To se spremení le takrat, kedar menjajo gospodarja; takrat premené tudi svoje principe.

Ravno taka je pri „Narodovih“ piscih. Zdaj so „liberalni“ in „mladi“, ker imajo kruh od „liberalcev“ in „mladih“; a naj pride kak „star“ in ponudi takemu „piscu“ le 100 gold. na leto več — njegov je in bo jutri ravno tako zaganjal se v „mlade“ in „liberalce“, kakor se danes zaganja v „stare“. Tudi hrane iz skrivne vladne roke bi se ne branil.

Žalostno in sramotno pa je za stranko, v katere imenu smejo taki pritlikovci govoriti in pisati; žalostno je tudi za nas Slovence sploh, da se med nami goji taka golazen, kateri ni nobena reč, nobena oseba več spoštljiva, ki ne verujejo na družega, nego na svojo po slabo razumljenem liberalizmu prismojeno pamet in to, kar se v njej rodi; najbolj žalostno pa je to, da imajo take brezdomovinske „katilinarčne eksistence“ in gnjidovi klateži manijo, grditi in skruniti nam naše najbolj častite možé, namesto da bi jih posnemali in se učili od njih; česar jim je najbolj potreba: političnega takta in domoljubja.

Čujte! Jurčiču in njegovemu „edelknapu“, komaj dorastlemu študentu, ki je svojo prihodnost obesil na kljuko v „narodni tiskarni“, in nekemu pol-profesorju brez skušnje, a strašne prevzetnosti in zaljubljenosti v samega sebe, ki pa nima toliko političnega uma v glavi, kakor dr. Bleiweis v svojih že davno odloženih čevljih, — tem ljudém dr. Bleiweis nič več ne veljá, je proč. Njihova sodba mu je odvzela vsakake zasluge, domoljubje, možgane, on je ob vse to in sicer, ker ga sumičijo, da je pisal ali narekoval oni požigalni članek, v katerem so se videli dr. Vošnjak, dr. Razlag in Dežman na reščetu.

Kako se bodo pač oni „Narodovi“ „junaci“ jezili, če jim tu naravnost povemo, da dr. Bleiweisa po krivem dolžé! Je namreč še mnogo drugih, ki poznajo ono trojico in vedó, koliko je vredna. Toliko „Narodovim“ piscem, da ne bodo mislili, da se dr. Bleiweis za-nje briga od pisateljca članka „Episode iz drž. zbora.“

Mnogovrstne novice.

* Iz Dolenjskega se piše „Slov.“: Neka žena iz našega kraja je hotela svojemu na Ljubljanskem gradu zaprtemu sinu za velikonočne praznike nekoliko postreči. Spekla mu je tedaj kolač, ter ga z meseno priklado vred nesla v Ljubljano, kjer se ji dovoli, da sme obiskati zaprtega sina in prinesene reči mu izročiti. Pa sin materi vse zopet dá nazaj ter jej reče: „Mati, nesite to, kar ste prinesli, zopet domú, ker povem vam, da se mi domá še nikdar tako dobro godilo ni, kakor tukaj.“ Ni tedaj čuda, da se ljudjé, katerih nič več ni sram, ječe in zopora več ne bojé, ker dobro vedó, da imajo po ječah veliko boljše življenje kakor domá.

* Otroka brez oči je porodila neka čevljarica v Horbachu blizu Preseka na Bavarskem. Ta otrok je dozdej popolnoma zdrav, ima 6 bratcev in sester brez pomote.

* Druga redka prikazen pa je to, da je na gornjem Avstrijskem nedavno porodila neka žena šestorčke (šestero otrok na enkrat), od katerih so štirje umrli, dva pa živa ostala.

Naši dopisi.

Iz Bosne 14. apr. — Bosna je lepa dežela, a ljudstvo zanemarjeno. Samostan v Mariji Zvezdi poleg Banjaluke bo skušal domače patre Franciskane predramiti, ker reveži niso smeli nikamor iti iz Bosne, so odgojeni po bosanski; o kmetiji itd. nič več ne znajo, kakor prosti Bosnjak. Tudi bo skušal naš samostan, ki ima sam vsa kmetiška dela, pa tudi že mnogo rokodelcev, in jih želi še dobiti, ljudstvu zgled in poduk dajati v poljedelstvu, sadjereji, vinoreji (nograd so že zasadili), živinoreji, čbeloreji (imamo ulnjak s panji Dzierzonovimi), pa tudi v raznih rokodelstvih, katerih tukaj kar nič ni, samo kake pleve iz Hrvaškega se privlečejo, pa slabo znajo svojo meštijo in še več spridijo, kakor zboljšajo. Največ upanja imamo do sirotnice, v kateri bi zbrali uboge krščanske sirote, ktere sicer, ako se nikdo za-nje ne briga, vse Turki poberó v svoje hiše za hlapce, sužnje, pa jim tudi še vero vzemó, ker morajo vsi po turški živeti. Take sirote bi učili krščansko živeti, potem pa rokodelstev, katero bi si kdo izvolil, in Bosna bi imela v 30—50 letih več rokodelcev kakor Hrvaška. Ali sirotnice še dozdej postaviti ne moremo, ker ni — denarja. Še samostana je komaj polovica izdelanega za prvo silo, kako bi zamogli še sirotnico! Slovani, pomagajte nam Slovanom v Bosni k zidanju toliko potrebne poslopja! Svotica 2 tisučev bila bi nam jako zdatna pripomoč. Taka hiša bila bi Bosni danica bolj prihodnosti, ker dežela je lepa, divno lepa, in ima v sebi vse potrebne reči: polje, senožeti, gore, les, celó smreke, katerih daleč okoli ne nahajamo, hraste, rude, obilno vode itd. Ta dežela bi ne potrebovala razun solí iz drugih dežel nič družega; vse bi sama v sebi imela. In zdaj tužna Bosna! Široke planjave ležé neobdelane, ali pa še le vsako tretje leto nekoliko pobrsano, velik del Bosne je ugoden vinoreji, pa je ni, skoro bi rekel, trtice. Živina se prav po sili sama redí, ker nihče ne skrbi za njo, pozimi si sirota sama po hosti išče krme, pa drevje objeda, ali pa volk njo davi; krave nimajo nič mleka, marsikatera še svojega telička ne more prerediti; za mleko se pri živinoreji še ne zmeni nikdo! Krave so samo za mesarja. Pa bi pač lahko bila Bosna v oziru živine to, kar je Banat v oziru pšenice, ker trave je dovolj, ali ne kosí je nobeden, zato ima živina pozimi strašen post. Sadjereja je tudi še v zibeli, celó po sili zrastle drevesa (divjake) posekujejo, namesto da bi jih cepili. Vse tukaj še globoko spí; oh, da bi hoteli Gorenjci le-sem priti, namesto v daljno Ameriko! S 15 gold. se pride lahko sem; zemlja je še precej po ceni (od 30—50 gld. na debelo skupaj 1 oral, pa že je cena poskočila zdaj, kar je železnica stekla) in dobro spočita, rodovitna, saj je vsa s človeško krvjo pognojena. Pa kar je še kaj posebnega: davka v denarjih ni nič, samo desetina se daje od pridelanih poljskih sadežev, od senožet itd. pa nič. In v Avstriji je davkarija „stiller Compagnon“ vsakemu kmetu. O Gorenjci, semkaj pridite, bolje boste zadeli kakor z Ameriko, pa če Vam ne bo všeč, ste lahko v dveh dneh zopet domá na Gorenskem. Vendar pa opomnim, da naj sam nikar nobeden ne kupuje zemlje tukaj v Bosni. Turk je lastnik zemlje (zdaj zanaprej bo smel tudi kristijan zemlje si kupiti), in ta prevari, kogar le more, zato mora kupovati zemljo tukaj človek, ki dobro pozná tukajšnje lukavštine. Kdor zna kupovati, ravno pol ceneje kupi, kakor drugi, ki ne zná. Turk pa ne dela nobene sile vnanjim, celó domačim katolikom ne, razkolnikom pa nagaja, ker oni tudi njemu vse mogoče napotljeje stavijo; potem se pa maščuje nad njimi. Dalje je še to zlasti za Slovence znamenito, ki črté vojaški stan, da noben kristijan ne postane vojak, samo

turški momi imajo to čast. Ako bi kdo želel kaj kupiti, pa nima nobenega človeka, da bi mu kupil, naj brez skrbi meni svojo željo razodene, pa se mu bo polagoma spolnila, samo pové naj, ali bi rad za samo kmetijo, ali tudi za kako obrtnijo svoj prostor dobil.

Zopet je Bosna polna živinske kuge, bojimo se, da ne bi zopet nam vseh goved podavila. Ravnali bomo sicer vse, kakor sem po „Novicah“ vlani v Šmartnu ljudem razlagal, kako naj ravnajo, da ne bodo dobili kuge — pa ko vse vse okoli gori, tudi brizglje ne morejo ognja panati. Srenja, vlada tu nič ne delate v tem oziru, večidel se drob crknjene živine v vodo brčne, drugo pa pojé, — samo posebno hudo bolne se vse ali kar cele brez kože v vodo vržejo, in tako je voda okužena. Vlani so po Vrbas-u (pri nas memo tekočem) pogosto videli take mrhe plavati, celó na skalah so se nabadale, da so morali zavolj smradu ljudje tje hoditi, da so jih naprej zagnali. Tako je pri nas, pa saj na Hrvaškem ni dosti bolje!

Valentin Lah,

v samostanu Marije Zvezde pri Banjaluki (pošta Altgradiska.)

Iz Ogerskega 15. aprila. — V „Novicah“ sem bral sodnijsko obravnavo o slovečem ženskem „krachu“, katera je pokazala, kako ljudje po visokih obrestih, ki jih plačujejo, zabredejo v dolgove, katerih ne morejo več poravnati. Pri Vas je ta pravda napravila veliko hrupa, pri nas na Ogerskem pa so taki primerljivi čisto navadni. Veči zneski se navadno in sploh dajo na posodo le za 20, 25 in 30 gold. od sto, in nič nenavadnega ni, da se svote s še višimi odstotki na posestva vknjižijo. Nerazumljivo je le, kako more dolžnik toliko pridelati, da take odstotke plačuje. Posebno židi (judje) so v taki „kupčiji“ neprekosljivi. Nekateri izmed njih potencirajo odstotke od meseca do meseca; ako so posebno milostljivi, jemlje prvi mesec 5%, drug mesec že 10%, tretji mesec 20% itd. Taka odrtija je prišla tu nedavno pred sodnijo. Vlašk kmet je bil dolžan židu 20 gold., ta znesek pa je narastel v malo mesecih čez 300 gold. in kmet ga mora plačati; prodajo mu posestvo in vse, kar ima, in žid kupi vse to po sramotno nizki ceni. Tako je tu več vasi, ki so že popolnoma prišle v last židov, kateri so še le pred kratkem s culico na hrbtu priromali v vas. Toraj se ni čuditi, da je ljudstvo razkačeno; nedavno je — kakor Vam bo že po drugih časnikih znano — nek žid, kateremu je bila vsa vas dolžna, sam komaj otel se smrti, a žena in otroci so mu bili po zdivjani druhalji pobiti. — Prav imate, da se na Kranjsko židov bojite, kajti nikjer bi jim ne bila ljudstva revščina za njihove samopridne namene in odrtijo bolj ugodna, kakor na Kranjskem in po nekaterih drugih slovenskih deželah.

V Gorici 17. apr. — Novo tiskarno bomo imeli v Gorici. Nekateri možje konservativne stranke so jo ukupili v Parmi. Slovenske črke, ki jih jej je manjkalo, dojdejo v kratkem iz Prage. Čudno je, da je ta nova naprava, bolj ko oba sedanja tiskarja, razkačila tukajšnje radikalce. Zadnji list njihovega organa ima celó glavno karikaturó o tej zadevi in pa vodén vvóden članek! In prav imajo, da se jezijo. Oni niso pred nekimi meseci še tiskarnih stroškov mogli plačati za svoj „Pettine“ in jim ga tiskar ni hotel več tiskati; njih nasprotniki pa imajo že — svojo tiskarno! Koga ne bi to jezilo? To pa ni še vse. Svojo tiskarno imajo v — svoji hiši! Ena najlepših in prostornih hiš v našem mestu, v srcu mesta je lastina nekih gospodov, ki so vsi glavni stebri tukajšnje katoliško-konservativne stranke. Prav imajo „P.“ in njegovi privrženci, da se jezé; prav je to pa tudi njihovim nasprotnikom, ker jim radikalni žolč izvrstno njivo gnoji. — V eni poslednjih sej mestnega starašinstva je predsednik ka-

toliškega društva, dr. Doliak, poprašal gosp. župana Perinello-a, zakaj se ni udeležil procesije na Vélíko soboto. Jaz mislim, da ni bilo prilično to vprašanje, ker bi bil moral g. interpelant cinizem županov že davno poznati. Odgovoril mu je neki oče župan, da, ko bi hodil (on, župan) h katoliški službi božji, moral bi dosledno hoditi tudi k judovski in protestantovski (!!) Naši mnogobarvni liberalci, ki so povsod črtili dr. Perinello-a, kakor spako (pa ne zavoljo klerikalizma, katerega ni bilo nikdar trohice v njem, ampak — —), imajo ga zdaj za svojega ljubljénca. To me sili misliti, da jim je vsak pes dobrodošel privrženec, da le je enkrat zalajal za katerim črnoriscem. Ko bi jaz imel kaj svetovati našim vernim mestnim starašinsam, svetoval bi jim, da naj gredo o drugi priložnosti oni vsi in corpore za procesijo; s tem bo najbolj osramoten izžrebani gosp. „magnificus“. — Prve dni maja bomo imeli mestne volitve. — Ker ravno govorim o teh rečeh, prihaja mi na misel naš novi častni meščan g. baron Czörnig. Jaz imam prijaznega starčeka, dvornega svetovalca stare šole, prav rad, in jako hvaležen sem mu, da je ljubo mi Gorico bolj počastil sè svojim imenitnim delom „Görz, Oesterreich's Nizza“, kakor vsi naši prejšnji zgodopisci, ali ene reči mu ne morem odpustiti, da je v knjigi in zlasti na zemljovidu natisnil krajna imena po najneumniši filisterski pisavi. Kdor gleda njegov zemljevid, bo li mogel misliti, da ima Gorica slovensko okolico? „Salcano“, „St. Andrea“ itd. na nemškem zemljovidu je smešno. Vsi razumniši naši uradniki, tudi neslovenski, pišejo že tudi v nemških spisih Salkan, Gargar, Renče, Peč (ne... Gargaro, Ranziano, Pegg), in zdaj pride na svetlo Czörnigov „Epoche machendes Werk“ — pa nam kaže spačena imena, kakor so v spisih ital. advokata preteklega stoletja! Škoda! — „Pett.“ je prinesel naslikanega nekega tukajšnjega srednješolskega nemškega suplenta borečega se s kmetom, katerega je — v nos ugriznil. Prigodek je resničen, tožba že pri sodniji. Zdi se mi pa, da je strankarska strast stvar presilila. Kmetovi otroci so — pravijo — na profesorjevem vrtu cvetlice trgali; gospodar jih je okrcal in odpodil; kmet pride prepirat se z gospodom itd. Nadejam se, da prinese „P.“ o svojem času tudi slike tistih „jogrov nove modrosti“, ki ne grizejo kmetom nosov, ampak otrokom njihovim srcé trgajo in najžlahnejše v njem rasoče cvetličice iz njega pulijo.

Iz Trsta 20. aprila. — Ni davno, kar so tukaj odprli za revne prebivalce ljudsko kuhinjo in že so tudi zarad brezmerne dragine in velikega uboštva ljudstva ustanovili pekarijo, kjer reveži dobivajo po nizki ceni dober in tečen kruh. Nek dobrotnik je v petek 1010 revežem, kateri o poldne v tukajšnji ubožnici jed brez kruha dobivajo, v tej novi pekariji kruha nakupil. Mislite si hvaležnost teh revežev! — Trst dobí kmalu tudi železnico s konji po mestu, kakoršne imajo Dunaj in druga velika mesta; gospodje Jellersitz, Terni, Richetti in Volpi so za njeno napravo vže 500.000 gld. zložili. — Zdaj pa še nekaj zanimivega: Neki Momola, že pred precej premožni sluga pri „central governo maritimo“, je s tremi turškimi srečkami dobil 600.000 frankov, 3000 in 400 frankov. Gosp. Fano, bivši knjigovodja pri tukajšnji firmi Ruzzier, je pa z državno srečko 1864. leta dobil 220.000 gold. — Poglejmo zdaj iz mesta še malo v okolico. Tukaj naj prvo omenim, da se gospodje liberalci Rojanske čitalnice strašno vjedajo zarad „Novičnih“ in „Slovenčevih“ dopisov, ki prav po pravici čitalniške rogovileže oštevajo; po nedolžnim napadajo zarad tega g. Troha, učitelja v Rojani, in gosp. kaplana Martelanca. Sinoči je bila Rojanska čitalnica že zopet nabasana plesalcev, kmetov pa

ni bilo videti, ker njim ni mar za ples in v čitalnici posebno le poduka iščejo. V tem obziru zasluži Tržaška mestna čitalnica javne pohvale; čeravno so udje izobraženi, vendar ona zaporedoma napravlja govore zdaj o tej, zdaj o uni zanimivi, več ali manj potrebni, podučljivi in zabavni reči. Za Boga, kdaj bodo pa v Rojani začeli kaj takega, kjer je gotovo veliko bolj, da! živa potreba! Podoba je, da Rojanske čitalnice cilj in konec je lahonstvo pospeševati. V čitalniškim stanovanji, kjer je pred vnet narodnjak stanoval, je zdaj več furlanov in furlank, ki se še celó pri igrah med ude mešajo; laščine se ondi toliko sliši, da, če bi človek ne vedel, da je slovenska čitalnica, misliti bi moral, da je v laški kazini.

Iz Novega mesta 19. apr. (Zahvala.) Slavna čitalnica Metliška blagovolila nam je poslati 22 gold. 46 krajc. kot čisti donesek večerne veselice, katero je napravilo omenjeno društvo dne 6. aprila t. l. na korist „Narodnemu domu“ našemu.

Podpisani odbor toraj najsrčneje zahvalo izreka slavni čitalnici v Metliki za omenjeni dar od 22 gold. 46 kr., kakor tudi vsem č. g. rodoljubom, ki so se te veselice udeležili, ter pri njej dejansko ali sicer sodelovali.

Odbor narodne čitalnice kot stavbeni odbor „Narodnega doma“.

Boštanj 19. apr. (Javna zahvala.) Podpisano županstvo se v imenu pogorelcev v Šmarčini zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so jim tako zdatno z darovi na pomoč prihiteli, posebno pa sl. deželnemu odboru za podeljenih 500 gold.; g. baronu Majerju pl. Melenhofu, udu gosposke zbornice, posestniku mnogih večih posestev itd. za velikodušni dar 300 gold. in stanovanje v grajščini Gomila; gospej Mariji Mahkotovi za 200 gold.; gosp. vitezu Gutmansthalu in Mavriciju Levenfeldu za podeljeni denar, žito, moko, sol in les; gosp. Mihaelu Cenuti-u za 50 gold.; trgovki gospej Heleni Poharjevi za podeljeni denar in oblačila; občinarjem v Radečah, v sv. Križu pri Št. Jurji, v Marjadolu in Štajarskim sosedom za podeljene mnogovrstne darove, pa tudi gg. župnikom in županom za njihovi veliki trud in prizadevanje pri nabiranju teh darov.

Ant. Planinc, župan Boštanjski.

Iz Žirov. (Vreme; dragina; koze.) Pri nas imamo že tudi nekaj časa zeló nestanovitno vreme, solnce, dež, vihar in grom, skoraj vse ob enem. To naše kmetovalce pri delu zeló zadržuje. — Kakor drugod, tako tudi nam dragina ne prizanaša in to le tem manj, ker dovaževanje živeža v skrite in od vseh strani oddaljene Žire zeló veliko stane. Dragino pa čutijo najbolj oni, katerih je pri nas veliko, ki ves svoj zaslužek le v denarjih dobivajo in vse kupovati morajo. — Nekaj časa sem so pri nas tudi ljudje jako bolehal, in to posebno za kozami. Umrlo jih je že precej, al bolezen vže popojenjuje. — V Žireh in sicer v sredi domače farne vasi imamo pa še neke druge koze, katerih se vsaka poštena duša boji in ogiblje. Te koze imajo čudno navado, da najrajše ponoči pod kakim kozolcem ali na kakem dvorišči v listji sladko-strupene paše iščejo. Al te z listjem niso zadovoljne, ampak obirajo najrajše kake kosmate smrdljive kozle, skubijo ponočne krokarje in v sili celó še nedolžnim golobom perje pulijo. Tega pohujšljivega početja ne imenujemo še danes na tanko po imenu; ako pa ti škandali ne prenehajo, govorili bomo prihodnje jasneje.

Iz Kranja 20. aprila. (Dohodki za Simon Jenkov spominek, postavljen meseca septembra 1873 v Kranji.) Gg. Anton bar. Zois 25 gld., Kranjski deželni poslanci 57 gld., Bl. Vombergar 1 gld., Jos. Levičnik 1 gld., J. Dominik iz Železnikov 1 gold., Fr. Omrza 2 gold., Ind. Rabas 10 gld., Kamničanje 41 gld. 70 kr., zem-

ljemerci iz Kranja 12 gld., gospá Ivana Pleiweiss-ova 5 gld., gg. Radoljičanje 18 gold. 70 kr., Fr. Sajevec 5 gld., dr. J. Poklukar, nabirka iz Ljubljane 19 gld., dr. Mencinger, nabirka iz Brežic 14 gld., Rapoc 1 gld., dr. Jos. Kovač 2 gld., Franjo Bradaška 1 gld., Drag. Šavnik 5 gld., sl. vredništvo „Zvona“ 5 gld., sl. vredništvo „Pavlihe“ 2 gld., dr. Val. Prevec 5 gold., M. Pirec 5 gld., Leop. Jugovic 5 gld., Drag. Pec 2 gld., Luka Robič 5 gld., Tomaž Zupan 5 gld., Fr. Krisper 2 gld., Jan. Reš 2 gld., Ant. Mežnarec 1 gld., Al. Kunstelj 1 gold., Jak. Vindišar 2 gold., Jos. Vidmar 1 gld., Mih. Lazar 1 gld., Jos. Jurčič 1 gld., Slovenski fantje v Ilirski Bistrici 2 gld. 50 kr., neimenovan 1 gld., Jos. Stritar 35 gld., M. Pleteršnik 2 gld., Fr. Kandrnl 2 gld., Frid. Žakelj 2 gld., peto-, šesto- in sedmošolci iz Celja 6 gold., gostač na Primskovem 1 gold., zbirka iz Kranja ob postavljanji spominkovem 38 gld. 40 kr., obresti imenovanih dohodkov v Ljublj. hranilnici 27 gld. 35 kr., skup 383 gld. 65 kr.; gosp. Fr. Sajevec dodal 2 gld. 57 kr.; vsega skupaj 386 gld. 22 krajc.

(Stroški za Simon Jenkov spominek.) Podobarju g. Ivanu Vurnik-u 350 gld., stroški pri postavljanji spominkovem 36 gld. 22 kr., skup 386 gld. 22 kr.

Blagi domoljubi! Prekrasen spominek stoji danes na Simon Jenkovem prezgodnjem grobu. Dariteljem v hvalo trditi smemo, da lepšega do sedaj nima nobeden pesnik slovenski. Ker pa je podpisani odbor podobarju Vurnik-u za spominek še 50 gold. dolžan, prosi s pričujočim vljudno sl. vredništvo slovenskih časnikov in S. Jenkovih častilcev sploh darežljive pripomoči, da se umetniku Vurniku gotovo ne pretirana svota 400 gold. za spominek izplača prej ko prej.

Odbor za S. Jenkov spominek.

Iz Ljubljane. (Iz odborove seje družbe kmetijske 19. dne t. m.) C. k. ministerstvo kmetijstva naroča, naj družba razglasi, da se začne 15. maja tega leta v Marsejlu splošna razstava najnovejših iznajdeb obrtnijstva in kmetijstva, katera traja do konca tega leta; več o tem lahko izve vsak v pisarnici kmetijske družbe. Tudi bode prihodnji mesec od 11. do 25. maja v Florenci razstava vrtnarstva. Dalje je c. k. ministerstvo kmetijstva družbi poslalo razpis državnih premij za sirarske družbe, namreč 1 premijo po 500 gold., 2 premiji po 400 gold., in 2 premiji po 300 gld. Prošnje za eno ali drugo teh premij se imajo ali po poti deželne vlade ali kmetijske družbe do 15. novembra t. l. izročiti. Odbor je sklenil nekoliko iztisov tega razpisa poslati našim gorenjskim sirarskim družbam. — C. kr. ministerstvo je vsled prošnje kmetijske družbe dovolilo 100 gold. podpore za slovensko prestavo Trientelnove nemške knjižice „Die Waldstreu“ (gozdna nastilja), nauk iz te izvrstne knjižice utegne našim gospodarjem jako koristen biti. — Goriška kmetijska družba je poslala naši 50 iztisov pravil vinskih družeb v laškem jeziku (I Consorzi vinocoli); odbor bo nekoliko tih iztisov poslal Vipavski kmetijski podružnici; slovensko prestavo je pa odbor že razposlal vsem podružnicam Kranjskim. — Od gospoda Ogulina v Novem mestu prejeti spis, kako ravnati z vinogradi po toči poškodovanimi, izroči odbor vredništvu „Novic“, naj ga v svojem listu natisne. — Nekaterim podružnicam in nekaterim ljudskim šolam se je dalo sadnega in murbovega drevja za 142 gold. 60 kr. vrednosti. — Predstojnik podružnice Metliške gospod Anton Homač je odboru poslal spis, v katerem po obilnih skušnjah na Hrvaško-kranjski meji razlaga potrebo nove postave za živinske kuge, posebno pa za Turško govejo kugo. Odbor je po nasvetu dr. J. Bleiweisa pritrdil tej potrebi in sklenil, iz spisa po-

družnice Metliške napraviti poročilo, ki se izroči c. kr. ministerstvu notranjih oprav. — Iz vrta kmetijske družbe je odbor podelil za razdelitev podružnici Senožeški 10 centov krompirja, 1 mernik št. Janžove rži in 1 mernik Norveškega ovsa. V tej seji je odbor sprejel za nove ude g. dr. Poklukarja v Ljubljani, Antona Ogulina iz Novega mesta in And. Malavašiča iz Butanjeve, 5 gospodarjev iz Bohinjske podružnice, 40 iz Metliške, 8 pa iz Kranjske gore.

— (*Iz seje deželnega odbora 17. aprila.*) Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta v Kranji, da se učitelj Kranjske ljudske šole Avgust Engelman v službi stalno potrdi, je deželni odbor pritrdil. — Dopis deželnega šolskega sveta, da se služba podučitelja na ljudski šoli v Kranji spremeni v učiteljsko službo s 400 gld. letne plače, vzel se je na znanje. — Na dopis deželnega odbora v Trstu, da misli deželnemu zboru predlagati odpravo Tržaške najdenišnice, ter da želi v ta namen vedeti postopanje o odpravi Ljubljanske najdenišnice, se radostno pošljejo Tržaškemu deželnemu odboru stenografični zapisi vseh dotičnih obravnav v Kranjskem deželnem zboru in prepisi važnejših aktov deželnega odbora o tej zadevi. — V smislu sklepa deželnega zbora od 5. januarja t. l. se različnim županstvom naroči, da poročajo, po katerem načinu naj bi se vredila zdravniška služba po deželi ter da tudi povedó svoje mnenje o načrtu dotične postave, katero je deželna vlada zadnjemu deželnemu zboru v tej zadevi v posvetovanje izročila.

— (*Opravljeni svet banke „Slovenije“*) je imel nedeljo dne 19. aprila pod predsedstvom kneza Salma sejo, v kateri se je odločil dan občnega zbora na 28. maja. Predložila se je bilanca, katera se bode priobčila potem, ko jo bodejo pregledali in pretresli bankini revizorji. Sklenilo se je dalje, da se imajo v nekaterih bankinih podružnicah zgoditi važne spremembe, kajti nekatere podružnice niso imele pričakovanega vspeha. Najvažniši sklep je bil odpoved dosedanjemu ravnatelju žl. Treuensteinu in imenovanje novega ravnatelja. Že dolgo se je hotel izpustiti iz bankine službe g. Treuenstein, ker njegovo delovanje na nobeno stran ni bilo koristno za banko; a ravnateljstvo prej ni našlo za to službo sposobnega in zanesljivega moža. Posrečilo se mu je, najti ga zdaj v gosp. J. A. Blaške-tu, voditelju prve Česke pozavarovalne banke v Pragi, ki slovi za izvedenega poštenega strokovnjaka in kateremu se je posrečilo, imenovano Česko banko jako povzdigniti. On zapusti oni zavod le zaradi osebnih razmer in hoče žrtovati vse svoje vede in moči naši domači banki, da se okrepeča in razcvetě. Gosp. Treuenstein je izročil še isti dan začasno vodstvo knjigovodju banke. Zdaj po takem ima „Slovenija“ take možé, kateri zaslužijo zaupanja, in kakor je nek imeniten vojskovodja rekel, da za vojsko so tri reči potrebne, namreč: prvič denar, drugič denar, in tretjič denar, tako se more tudi o bankah sploh reči, da potrebujejo treh reči, in te so: zaupanje — zaupanje, pa le zopet zaupanje! Bog daj srečo!

— (*Obrtniško društvo za denarno pomoč*) je imelo 12. dne t. m. svoj osemnajsti letni zbor, kateri je bil tudi zadnji na podlagi dosedanjih pravil. Po novi družbeni postavi leta 1873 so se namreč stara pravila društvu v prid nekoliko spremenila, kar je gosp. dr. Costa zbranim družbenikom prav živo in razumljivo razjasnil in dokazal. — Po poročilu društvenega načelnika gosp. Horaka je društvo l. 1873 prometlo 308.245 gold.; rezervni fond ima 10.595 gold. 49 kr.; vložilo se je 29.554 gold. 63 kr., izplačalo pa 28.374 gold. 66 kr.; število družbenikov se je pomnožilo za 30 udov in da si so bile razmere preteklega polomnega leta jako neu-

godne, je društvo vendar le razširilo svoje obrtnikom toliko koristno delovanje. Ko je gosp. načelnik z nekaterimi besedami spominjal se umrlega, neutrudljivo delavnega odbornika gosp. Šventnarja, naznani gosp. dr. Vončina, da mu je došlo pismo iz Pečuha (Fünfkirchen), v katerem ga gg. častniki Franc-Karlovega polka prosijo, naj razglasi njihovo žalost o zgubi tega v vsakem oziru vrlega in mnogocenjenega obrtnika. „To svojo živo žalost — piše med drugim g. stotnik — bomo najbolje skazali med drugim s tem, da bomo prvi prosti dan po Veliki noči dali brati črno sv. mašo v tukajšnji mestni farni cerkvi za moža, ki smo ga vseskozi toliko cenili, in ki zdaj v Gospodu počiva.“ Po predlogu gospoda dr. Coste je zbor odboru naložil, da pošlje zahvalno pismo gospodom oficirjem, ki tako častno in milo spominjaje se poštenega obrtnika, so tudi sami sebi stavili kaj lep in časten spomin.

„Slov.“

— (*Slavna rodovina Barbo*) je obhajala 10. dne t. m. dvestoletnico, kar je bila v grofovski stan povzdignjena. „Vaterl.“ je oni dan prinesel obširen životopis te rodovine, ki je prvotno svojo domovino imela na Beneškem ter se deloma l. 1490 preselila na Kranjsko. Ta rodovina šteje med svojimi enega papeža (Pavla II.), mnogo kardinalov, škofov, imenitnih državnikov, vojakov, učenjakov in iskrenih rodoljubov, čemur živa priča je naš grof Jožef Barbo, deželni in državni poslanec, ki na vse strani iskreno dela na blagor svojemu narodu in na političnem polju nepremakljivo zastopa njegova načela. Po pravici ga tedaj ljubi in visoko spoštuje narod naš, in po pravici tudi ga v sedanjih razburjenih časih „Vaterl.“ prišteva „najboljim možem Avstrijske pravne stranke“. Slava!

— Mestne volitve so končane. 16. dne t. m. je volil 1. volilni razred ter strogo po nasvetu konstitucionalnega društva izvolil gospode: Dežmana, Terpina, A. Dreota, Samasso mlajšega in dr. Schafferja. Tudi tu so se v volitev maloslovinci vtaknili v družbi z „neodvisnimi“ nemčurji in namesti dr. Schafferja in Samasse kandidirali Hartmana in Töniesaa. Gosp. Hartman, ki že nekoliko let brez vspeha hrepeni po kakem sedežu v zastopu deželnem in mestnem, ponujal se je tudi sam z besedo in pismi, al — zastonj bilo je napenjanje njegovo in priporočanje maloslovencev. Par glasov so skupno vjeli, med katerimi nahajamo tudi glas nekega volilca, ki je, kakor Poncij v kredo, prišel na „rotovž“ k volitvi. 25. dne t. m. se po „Laibach.“ konstituiral novi mestni odbor, volitev župana pa bode še le maja meseca. Govori se, da je sedaj pokojni vladni svétnik Lašan pretendent županstvu, ker se stranka, ki ne stoji v vrsti „Baugesellschaft“erjev, ne upa predreti z dr. Steinerjem. Gotovo je neki to, da se je gosp. Dežman naveličal županovati.

— (*Vodstvo hranilnice*) prepusti, kakor se sliši, mestu za 5 let svoje novo poslopje za realno šolo pod pogoji, ki niti mestu niti deželi ne bodo polajšali stroškov dosedanjih. Po takem plačujeta mesto in dežela najemščino veliko in sta le od danes do jutri v hiši. In to gospodje imenujejo „darilo“!

— Iz Bleda slišimo, da bode letos mnogo novih stanovanj za goste pripravljenih; tudi stari farovž se za popotnike predeluje.

— (*Slovensko gledišče.*) Gospodičina Podkrajšekova in gosp. Schmidt sta imela preteklo nedeljo lepo polno hišo. Igra „Debora“ se je gladko in vrlo predstavljala, zlasti gospodičini Podkrajšekovi in gosp. Schmidtu je bila za živahno in premišljeno izpeljanje glavnih nalog navdušena pohvala; že pri nastopu ju je občinstvo pozdravilo z obilnim ploskom in prva je dobila dva venca in krasen šopek. Tudi drugi,

igralci in igralki, so storili popolnoma svojo dolžnost. — Zadržaj igre „Debora“ nam kaže, da je Mosenthal — žid in slavi na odru svoj narod. — Prihodnjo nedeljo 26. t. m. se bo predstavljala na korist gospé Jamnik-Tomanove, pridne in vrle igralki sentimentalnih nalog, in neprekosljivega našega komikarja gosp. Kajzelja znana, po g. Alešovcu za naše razmere prestrojena burka „Čevljar - baron“, katera je vselej še napolnila gledišče in ga bo gotovo tudi zdaj, ko gré priljubljenima igralcema skazati dejansko, kako vé ceniti občinstvo njuno prizadevanje in njune zasluge.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Državni zbor je 16. t. m. sprejel spremembo §. 18. verskih postav po gospôski zbornici, gledé §. 54 pa je ostal pri svojem prvem sklepu, čeravno je Stremajer prigovarjal zbornici, da bi spremembo gospôske zbornice tudi v tem paragrafusprejela. Tedaj pride postava še enkrat v gospôsko zbornico.

— O obravnavi druge „verske“ postave v zbornici gosposki imamo še nekaj dodati. Celó ustavoverski časniki priznavajo, da najvažnejši govor med vsemi je bil govor grofa Leona Thuna, ne le po notranjem jedru, temuč tudi po govorniški obliki. Thun je govoril zoper to in vse verske postave, ki jih je vlada predložila državnemu zboru. Brezverce to grozno grize, da je njihovo stranko imenoval „stranko nevere“, in s tem pravo zadel. — Drugo, kar grize ustavoverce, bilo je to, da od 14 nadvojvodov cesarskih ni bilo nobenega v sejo in tudi družih odličnih mož ne, ki so v viši službi cesarskega dvora. Menda jih je strah, da bi „verske“ postave ne bile potrjene. Kakor so se hudovali nad nezočnostjo te gospôde, tako so zasmehovali to, da vsi kardinali in viši škofje, ki so bili v zbornici pričujoči in deloma zoper postavo govorili (tudi knezoškof Lavantinski Stepišnik je govoril), so po splošni debati zapustili zbornico, češ, mi smo svojo dolžnost storili; vlada gleda zdaj, da država ne bode škode trpela. Minister bogočastja dr. Stremajer je pa v svojem govoru kar naravnost rekel, da vlada te postave kot „orožje potrebuje proti duhovščini, ki se v politiko vtikuje“!!!

— Kakor „Vaterl.“ pravi, je hotel verski odsek zavreči drugo versko postavu zavoljo mnogih pomanjkljivosti, katerih celó Stremajer ni mogel tajiti; al ministerski predsednik Auersperg je žugal, da stopi iz ministerstva, če bi se mu to zgodilo, in tako je večina odseka sprejela postavu. Menda je le v Avstriji mogoče, da eden ministrov hoče odstopiti zaradi postave, katera se njegovemu tovarišu samemu slaba zdi.

— Delegaciji v Pešti ste začeli svoje obravnave včeraj, zato so prenehale obravnave državnega zbora na Dunaji in se začnó zopet 24. t. m.; od 21. do 24. t. m. se vršé volitve različnih delegacijskih odsekov. O Poljaci se pripoveduje, da se ne vdeležé delegacijskih razprav zato, ker noben Poljak ni voljen v kak odsek. Za predsednika si je Avstrijska delegacija izvolila Rechbauerja, za njegovega namestnika pa grofa Potočkega.

— Obravnava o tretji verski postavi (t. j. o postavnem pripoznanju verskih družeb) je bila v dveh dneh dognana in postava sprejeta.

— Glasovitega bobnarja zoper pravice katoliške cerkve Fuxa predlog za preganjanje jezuitov iz Avstrije je bil v seji 15. t. m. sprejet. Fux je iz vseh kotov lažnjivo in plesnjivo staro šaro skupaj zlekel

v podporo svojega predloga, ki pa je ministrom samim tak trn v peti, da so pred glasovanjem sami iz zbornice zbežali; tudi dr. Pražak, Lienbacher, Hohenwart in še mnogo drugih so šli za njimi še pred glasovanjem, tako, da jih je ostalo le še 169, od katerih pa jih je 21 glasovalo zoper predlog, med temi tudi dr. Razlag, popustivši svoja tovariša dr. Vošnjaka in Pfeiferja, katera sta glasovala za to, da jezuite zapodé iz naših dežel. — Iz tega se vidi, da ima maloslovenski liberalizem tudi svoje nuance (razlike)!

— Računi o Dunajski razstavi niso še dodelani; al to je zdaj že gotovo, da dohodki ne bodo presegli 4 milijonov, stroški pa bodo znesli najmanj 20 milijonov. Ali bode napredek v obrtnijstvu, umetnijstvu in kmetijstvu vreden 16 milijonov gold., to naj sodi vsak sam.

— Kaj pa je družega novega po širocem svetu? bodo morebiti prašali bralci naši. Nič posebno znamenitega, je odgovor. Na Pruskem kujejo nove vojaške postave; Bismark pa že dolgo bolan leži, nevoljen, da se njegov državni zbor ne obnaša po glavi njegovi. Na Španjskem se še zmirom prelija kri; al zmagajo Karlovci ali pa republikanci, še ni gotovo; zadnji čas je bila vojskina sreča Karlovcem mila. — Strašansk ropot počenjajo brezverski liberalni časniki nad tem, da je vlada v Rumuniji zaradi škodljivega pijančevanja žganjarije prepovedala takim judom, ki v tej deželi nimajo volilne pravice. Ker zaradi tega veliko Avstrijskih judov mora ondi svoje šnopsarije zapreti in deželo zapustiti, zato je grozovit hrup v taboru Israjelskem. Gledite liberalce, kako so za juda zavzeti, katoličana pa bi v žlici vode potopili! — Na Angleškem delajo že priprave za sijajni sprejem cara Ruskega. — Knez Srbski pa se pripravlja na potovanje v Carigrad.

Listnica vredništva. Gosp. Jožefu Jenškoviču, posestniku v Orehovici: Lan je ves oddan. O mlatilnicah so lanske „Nov.“ večkrat govorile in tudi v letošnji „Pratiki“ nahajate popis. Temu le to še dodajamo, da slama za škopo ni, da se pa taka mlatilnica z dobro vestjo vsakemu lahko priporoča. — Prečast. gosp. J. Č. v Ameriki: Poslane 3 dolarje prejeli in izročili. Lepa hvala in srčen pozdrav!

Žitna cena

v Ljubljani 18. aprila 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 20. — banaške 8 fl. —. — turšice 5 fl. 20. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 90. — ječmena 3 fl. 90. — prosa 3 fl. —. — ajde 4 fl. 80. — ovsa 2 fl. 90. — Krompir 3 fl. —.

Kursi na Dunaji 21. aprila.

5% metaliki 69 fl. 30 kr. Ažijo srebra 106 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 73 fl. 90 kr. Napoleondori 8 fl. 97 kr.

Loterijne srečke:

v Trstu { 11. aprila 1874: 1. 47. 52. 7. 53.
v Lincu { 69. 64. 50. 43. 49.

Prihodnje srečkanje v Trstu 25. aprila.

v Gradcu { 18. aprila 1874: 78. 1. 82. 48. 71.
na Dunaji { 76. 23. 48. 66. 70.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 2. maja.